

Y Pwyllgor Menter a Busnes

Lleoliad: Ystafell Bwyllgora 3 – y Senedd

Dyddiad: Dydd Iau, 6 Mawrth 2014

Amser: 10.32 – 11.45

Cynulliad
Cenedlaethol
Cymru

National
Assembly for
Wales

Gellir gwyllo'r cyfarfod ar Senedd TV yn:

http://www.senedd.tv/archiveplayer.jsf?v=cy_400000_06_03_2014&t=0&l=cy

Cofnodion Cryno:

Aelodau'r Cynulliad:

William Graham AC (Cadeirydd)

Keith Davies AC

Rhun ap Iorwerth AC

Julie James AC

Eluned Parrott AC

Joyce Watson AC

Tystion:

Staff y Pwyllgor:

Siân Phipps (Clerc)

Claire Morris (Ail Clerc)

Olga Lewis (Dirprwy Clerc)

TRAWSGRIFIAD

Gweld [trawsgrifiad o'r cyfarfod](#).

1 Cyflwyniadau, ymddiheuriadau a dirprwyon

1.1 Cafwyd ymddiheuriadau gan David Rees AC, Byron Davies AC, Dafydd Elis-Thomas AC a Mick Antoniw AC. Nid oedd unrhyw ddirprwyon ar eu rhan.

2 Ymchwiliad i ddull Llywodraeth Cymru o hyrwyddo masnach a mewnfuddsoddi – cyfweld â busnesau bach a chanolig eu maint (fideo) (10.30–10.55)

2.1 Fel rhan o'r Ymchwiliad i ddull Llywodraeth Cymru o hyrwyddo masnach a mewnfuddsoddi, gwylodd y Pwyllgor ffilm o gyfweiliadau ag entrepreneuriaid busnesau bach a chanolig.

3 Papurau i'w nodi

3.1 Nododd y Pwyllgor y dogfennau ategol canlynol:

4 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 i benderfynu gwahardd y cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer yr eitemau a ganlyn: trafod y ffilm o gyfweiliadau ag entrepreneuriaid busnesau bach a chanolig a thrafod y Papur Cwmpasu ar gyfer yr ymchwiliad STEM (10.55)

5 Trafodaeth am y ffilm o'r cyfweiliadau ag entrepreneuriaid busnesau bach a chanolig (10.55 –11.20)

5.1 Trafododd y Pwyllgor yr eitem hon mewn sesiwn breifat.

6 Papur cwmpasu ar gyfer yr ymchwiliad dilynol i sgiliau Gwyddoniaeth, Technoleg, Peirianeg a Mathemateg (STEM) (11.20–11.45)

6.1 Trafododd y Pwyllgor yr eitem hon mewn sesiwn breifat.

6.2 Cymeradwyodd y Pwyllgor y cylch gorchwyl ar gyfer yr ymchwiliad dilynol i sgiliau Gwyddoniaeth, Technoleg, Peirianeg a Mathemateg (STEM).

7 Ymchwiliad i gyfleoedd cyllido'r UE 2014–20 – digwyddiad ymgysylltu gyda Phrifysgol Caerdydd a Phrifysgol Fetropolitan Caerdydd (cynhelir y digwyddiad ym Mhrifysgol Fetropolitan Caerdydd, Campws Cyncoed) (12.30–14.30)

7.1 Fel rhan o'i ymchwiliad i gyfleoedd ariannu'r UE 2014–2020, cymerodd y Pwyllgor ran mewn digwyddiad ymgysylltu gyda Phrifysgol Caerdydd a Phrifysgol Fetropolitan Caerdydd (Cynhaliwyd y digwyddiad ym Mhrifysgol Fetropolitan Caerdydd, Campws Cyncoed).

Atodiad C – Digwyddiad rhanddeiliaid, 6 Mawrth 2014

Aelodau yn bresennol: Keith Davies, William Graham, Rhun ap Iorwerth, Eluned Parrott, Joyce Watson

Diben

Nod y digwyddiad hwn oedd rhoi cyfle i Aelodau'r Pwyllgor glywed safbwyntiau a phrofiadau myfyrwyr, staff ac academyddion Prifysgol Caerdydd a Phrifysgol Metropolitan Caerdydd ynglŷn â rhaglen Erasmus yr Undeb Ewropeaidd. Mae'r cynllun hwn yn galluogi myfyrwyr addysg uwch i astudio neu weithio dramor fel rhan o'u cwrs gradd, a staff i addysgu neu hyfforddi mewn gwledydd Ewropeaidd eraill.

Bu pedwar ar bymtheg yn cymryd rhan yn y digwyddiad. Hwylusodd Aelodau'r Cynulliad drafodaeth yn y pum grŵp ar y tair thema ganlynol:

- Beth oedd wedi ysgogi'r myfyrwyr a'r staff i gymryd rhan mewn rhaglen gyfnewid; pa brofiadau a gawsant; a pha effaith a gafodd arnynt ar lefel bersonol ac academaidd;
- Y manteision a'r rhwystrau i annog rhagor o fyfyrwyr sy'n graddio i astudio'r tu allan i'r DU am gyfnod o'u hastudiaethau;
- Sut mae Cymru'n gallu cefnogi symudedd allanol myfyrwyr yn well a manteisio ar gyfleoedd sy'n deillio o gymryd rhan mewn rhaglenni'r UE fel Erasmus.

Aeth Aelodau'r Cynulliad ati i grynhoi prif bwyntiau pob grŵp i'r grŵp llawn.

Crynodeb o'r prif bwyntiau

1. Profiadau a manteision rhaglen Erasmus

- Mae rhaglen Erasmus wedi bod yn llwyddiant digamsyniol.
- Mae Erasmus yn ehangu gorwelion, safbwyntiau a phrofiadau – mae'n rhoi mantais i fyfyrwyr a'u helpu i greu argraff.
- Mae Erasmus yn bwysig ar lefel wleidyddol gan ei bod yn datblygu dealltwriaeth ddiwylliannol ac yn cynyddu rhwydweithiau a chysylltiadau sefydliadol a phersonol, gan gynnwys ffrindiau am oes.
- Mae Erasmus yn hyrwyddo agweddau cadarnhaol a chysylltiadau agosach â'r UE.
- Mae myfyrwyr Erasmus yn cyflawni ac yn perfformio'n well yn academaidd.
- Mae myfyrwyr sy'n dewis gadael yn fwy tebygol o ymgymryd ag addysg ôl-radd.
- Mae myfyrwyr Erasmus wedi dilyn cyrsiau gradd amrywiol – e.e. ieithoedd modern, busnes, meddygaeth.
- Mae yna sawl ffactor ysgogi (e.e. prifysgol, ysgol).
- Roedd myfyrwyr Erasmus o'r farn fod cymorth gweinyddol Prifysgol Caerdydd yn "rhagorol", er eu bod yn credu bod dewis cymharol gyfyngedig o brifysgolion dramor i astudio ynddynt.
- Cefnogwyd targed Prifysgol Caerdydd sy'n nodi y dylai 17 y cant o fyfyrwyr sy'n graddio astudio dramor, ond mae angen gwella cysondeb ar draws adrannau a chyrсияu gwahanol, e.e. mae rhaglen Erasmus yn orfodol ar gyfer cyrsiau iaith, ond nid yw ar gael yn aml ar gyfer cyrsiau eraill oherwydd systemau credydau'r cyrsiau gradd.
- Nid oes gan Brifysgol Metropolitan Caerdydd darged symudedd allanol ar hyn o bryd, ond bydd yn pennu targed cyn bo hir.
- Mae Erasmus Mundus yn bwysig ar gyfer hyrwyddo symudedd staff mewn gwledydd y tu allan i Ewrop.

- Mae Prifysgol Metropolitan Caerdydd wedi cael llwyddiant mawr gyda rhaglen Erasmus Mundus, gan gymryd rhan mewn 12 prosiect ac arwain 6, sy'n fwy nag unrhyw sefydliad arall yn y DU.
- Yn ogystal â rhoi profiad gwych i fyfyrwyr, mae'n rhaid i Gymru fanteisio ar dalent o Gymru yn hytrach na dim ond cynyddu faint o dalent sy'n cael ei allforio.
- Mae yna fanteision clir ar gyfer prifysgolion a busnesau hefyd, e.e. cynyddu cyflogadwyedd, marchnata/atyniad prifysgolion, y cysylltiadau a'r rhwydweithiau sy'n cael eu cynnig i staff prifysgolion.
- Dylai symudedd ac astudio dramor fod yn rhan o bob cwrs gradd ac nid yn eithriad iddynt.

2. Rhwystrau i annog rhagor o fyfyrwyr sy'n graddio i astudio dramor

- Mae'n gallu bod yn anodd denu myfyrwyr i raglen Erasmus – Mae'r nifer sy'n ei hastudio yn lleihau.
- Mae'n debyg mai arian yw'r rhwystr mwyaf, yn enwedig os oes rhaid i fyfyrwyr dalu ffioedd dysgu a thalu am lety dramor ac yn y wlad hon.
- O dan Erasmus+ ni fydd ysgoloriaethau a ariennir yn llawn ar gael bellach ar gyfer Erasmus Mundus.
- Mae yna ddiffyg ymwybyddiaeth o Erasmus mewn ysgolion ac ymysg myfyrwyr nad ydynt yn astudio iaith yn y brifysgol.
- Gall rhwystrau diwylliannol, fel diffyg hyder neu ganfyddiadau o wledydd ac ieithoedd eraill, atal myfyrwyr rhag astudio dramor. Fodd bynnag, mae llawer o'r cyrsiau sydd ar gael mewn prifysgolion yn Ewrop yn cael eu cynnal drwy gyfrwng y Saesneg, felly nid oes rhaid i ddiffyg gwybodaeth am iaith Ewropeaidd fod yn rhwystr i'r rhai sy'n awyddus i astudio dramor.
- Gall rhieni fod yn rhwystr mawr hefyd gan eu bod yn gwneud cyfraniad allweddol at benderfyniadau yn ymwneud â chyrсияu israddedig yn benodol.

- Mae myfyrwyr gofal iechyd yn tueddu i fod yn fenywod a/neu'n fyfyrwyr aeddfed sydd ag ymrwymadau teuluol, sy'n cyfyngu ar eu gallu i astudio dramor am gyfnod hir.
- Gall cyfnod estynedig dramor effeithio ar rai myfyrwyr Erasmus wrth iddynt geisio ail-afael yn eu bywyd a'u hastudiaethau yn eu prifysgol wreiddiol.
- Mae llawer o'r ysgogiad yn deillio o angerdd a brwdfrydedd staff unigol yn hytrach nag o strategaeth ystyrlon.

3. Sut mae Cymru'n gallu cefnogi symudedd allanol myfyrwyr yn well

- Mae angen strategaeth symudedd genedlaethol.
- Gellid darparu rhagor o gyllid i hyrwyddo a marchnata'r rhaglen a manteision cyfranogi – gan ei hwyluso o bosibl o un pwynt cyswllt ar gyfer Cymru gyfan.
- Gellid darparu cyllid (yn seiliedig ar brawf modd efallai?) i sicrhau bod mwy o bobl yn manteisio ar y cyfleoedd.
- Dylai cyllid fod ar gael hefyd fel bod academyddion a chydgyssylltwyr yn gallu hwyluso rhwydweithio a chyfarfodydd â phartneriaid Ewropeaidd.
- Dylid codi ymwybyddiaeth o Erasmus ymysg myfyrwyr iau tua 14 i 15 oed drwy'r ysgolion, a chodi ymwybyddiaeth y Gwasanaeth Gyrfaoedd a phrifysgolion o'r rhaglen.
- Dylai pobl plentyn ysgol gael y cyfle i brofi ymweliadau cyfnewid dramor.
- Dylid defnyddio myfyrwyr Erasmus i hyrwyddo'r rhaglen a rhannu eu profiadau â myfyrwyr eraill drwy wneud datganiadau mewn darlithoedd a ffeiriau.
- Mae Prifysgol Caerdydd yn sefydlu rhaglen o lysgenhadon ar gyfer ei chanolfan newydd yn yr hydref; mae Prifysgol Metropolitan Caerdydd

wedi bod yn gweithio gydag ysgolion unigol – ac mae rhai ohonynt yn cymryd rhan amlycach na'i gilydd.

- Mae angen gwella dealltwriaeth ac ymwybyddiaeth o fanteision a gwerth cymryd rhan yn rhaglen Erasmus, yn enwedig ymysg rhieni.
- Gellid gwella gweinyddiaeth rhaglen Erasmus.
- Dylid annog rhagor o fyfyrwyr nad ydynt yn astudio ieithoedd i gymryd rhan yn rhaglen Erasmus.
- Byddai modd gwella'r broses o fonitro, mesur, meincnodi a gwerthuso symudedd myfyrwyr er mwyn nodi'r holl weithgarwch a chael ôl-drafodaeth lawn ar brofiadau myfyrwyr.
- Mae'n bwysig cadw mewn cysylltiad â myfyrwyr Erasmus drwy ddefnyddio cronfa ddata ac olrhain eu cyflogadwyedd a'u cyrchfannau mwy hirdymor.
- Gellir gwneud mwy i fanteisio ar y cysylltiadau rhwng myfyrwyr Erasmus a busnesau.
- Mae angen ysgogiad ac ymdrech ar lefel sefydliadol, gyda strategaeth ystyrlon sy'n ennyn cefnogaeth staff a myfyrwyr.
- Mae angen ymroddiad a brwdfrydedd gan unigolion – arloeswyr newid sy'n gallu denu adnoddau a gwneud i bethau ddigwydd.
- Mae angen rhagor o dargedau i gynyddu canran y myfyrwyr sy'n astudio dramor.
- Dylid sicrhau bod lleoliadau byrrach, mwy hyblyg ar gael (1 i 2 wythnos efallai) cyn bod myfyrwyr yn ymrwymo i gyfnewidiadau mwy hirdymor, a dylid darparu cyllid ar gyfer hynny, e.e. cynllun bwrsariaeth ar gyfer rhaglenni cyfnewid yn ystod yr haf.
- Dylid manteisio ar y cysylltiadau Ewropeaidd a ddatblygwyd gan Lywodraeth Cymru a'r Cynulliad Cenedlaethol er budd cyfnewidiadau ar gyfer myfyrwyr Cymru ac addysg uwch.
- Dylid cynnig hyfforddiant iaith i gefnogi myfyrwyr Erasmus.

- Dylid sicrhau bod dysgu ieithoedd yn orfodol mewn ysgolion cynradd ac uwchradd.
- Dylid sicrhau bod cylchoedd semester a strwythurau gradd prifysgolion yn fwy cydnaws â thymhorau lleoliadau Erasmus.
- Dylai cyrff rheoleiddio sicrhau bod eu systemau achredu yn cydnabod gwerth myfyrwyr sy'n astudio dramor.
- Dylai myfyrwyr Erasmus gael credydau ychwanegol.
- Gellid cynnwys symudedd/gweithgarwch rhyngwladol yn y meini prawf ar gyfer dyrchafiad academiaidd/staff er mwyn hyrwyddo cyfnewid rhyngwladol.